

סבִּלְנוּת

(1)

הַסְּבִלְנוּת בְּדַעוֹת, כְּשֶׁהִיא בָּאָה מִלֵּב טָהוֹר וּמְנִקָּה מִכָּל רָשָׁעָה, אֵינָה עֲלוּלָה לְקַרֵּר אֶת הַלְּבָב וּרְגִישֵׁי הַקֹּדֶשׁ שֶׁבִּתְכוֹן הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, מְקוֹר אֲשֶׁר הַחַיִּים כֻּלָּם, כִּי־אִם לְהַרְחִיב וּלְהַגְדִּיל אֶת יְסוֹד הַהִתְלַהֲבוּת הַמְּקַדְּשֵׁת לְשָׁמַיִם. הַסְּבִלְנוּת חֲמוּשָׁה הִיא בְּאֱמוּנָה רַבָּה מְאֹד, עַד שֶׁהִיא מִקְרַת שְׂאִי־אֶפְשָׁר כָּלֵל שְׁתַּתְּרוּקוֹן הַנְּשִׁמָּה מִכָּל אֹר קֹדֶשׁ, כִּי חַיֵּי אֱלֹהִים חַיִּים מִמְּלֵאִים אֶת כָּל הַחַיִּים.

(2)

וּמִתּוֹךְ הַיְדִיעָה וְהָאֱמוּנָה הַגְּדוּלָּה וְהַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת בָּאָה הַסְּבִלְנוּת, לְהַקִּיף בְּחוּט שֶׁל חֶסֶד אֶת הַכֹּל. "אֶסְפֶּה אֶתְּכֶם יַעֲקֹב כְּלָה" (מִינָה ב, יב).

TOLERANCE

When tolerance in the realm of ideas is inspired by a heart that is pure and free of every kind of evil, it is not likely to dim the feelings of holy enthusiasm that are part of the contents of a simple religious faith, the source of the happiness of all life. On the contrary, it will broaden and enhance the basis of the enthusiasm dedicated to God. Tolerance is equipped with a profound faith, reaching a point of recognizing that it is impossible for any soul to become altogether devoid of holy illumination, for the life of the living God is present in all life.

Out of this great and holy perception and faith is engendered tolerance, to encircle all with the thread of compassion. "I will gather together all of you, O Jacob" (Mic. 2:12).

כו /

מרשת כי תבוא

1072 / ספר דברית

(2) ג'י ג'רכות 30

הַקְּבִיטָה - עֲשׂוּ כְּתוּבַת כְּתוּבַת וְעִסְקוּ בַתּוֹרָה, לְפִי שְׂאִין הַתּוֹרָה נִקְנֵית אֵלָּא בַתּוֹרָה.

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְלוּם
 אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַסְּבִיטָה וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
 הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לִיְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ וַעֲשִׂיתָ אֶת־מִצְוֹתָיו וְאֶת־חֻקָּיו אֲשֶׁר אֲנִי מֵצַוְנֶךָ
 וַיִּצֹ מֹשֶׁה אֶת־הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא

(3)

עין אי"ה

שְׁתִּיקוֹן הָעוֹלָם הַנִּמְשָׁךְ ע"י בֵּא רַק בְּהִיּוֹת מִצּוֹרֶף עִם טְהַר הַלֵּב וִירַאת ד' וְחִכְמַת הַתּוֹרָה גַּם הַסְּבִלְנוּת עַל הַעֵינִינִים הַדִּיעוֹת שֶׁהֵם שׁוֹנוֹת מְדִיעוֹתָיו, בְּדִין וְהִלְכָה וְגַם בְּעֵינִינִים מוֹסְרִיִּים, לְקִיַּים הָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אֲהַבּוּ. הַזֹּאת הַסְּבִלְנוּת נַעֲשִׂית קְנוִיָּה אֲצֵל ת"ח, רַק כַּעֲסֵקַם כַּתּוֹרָה בַּחֲבוּרָה וּמִתְרַגְּלִים בְּדִיעוֹת שׁוֹנוֹת, וְרוֹאִים שְׁדוּקָא מְכַל הַדִּיעוֹת שֶׁל הַחֲכָמִים הַשׁוֹנִים בְּאַרְחוֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, תִּצֵּא הַדֶּרֶךְ הַיְשֵׁרָה וְהַבְּרוּרָה, שֶׁשֵׁם אוֹר ה' שׁוֹרָה. אֲבָל בְּהִיּוֹת הָאָדָם מוֹסְגֵר כַּחוּגוֹ הַצָּר, וְלֹא יֵדַע מֵאוֹמָה מִהֲמוֹן דִּיעוֹת חֲבִירָיו הַעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְחִכְמָה, אִישׁ אִישׁ כְּפִי כַּשְׁרוֹנוֹ, בְּאֵמֶת וְאֱמוּנָה, הֵלֵא לֹא יוֹכֵל שְׂאת כָּל דַּעַת שֶׁהִיא שׁוֹנָה מִדַּעַתוֹ. וְכוּה תהי' הַסְּבָה הַיּוֹתֵר חוֹזֵק לְמַחְלֻקַּת וּמְרִיבָה,

(2)

(1)

שמ. הפכת עשו כתות כתות ועסקו בתורה, שאין התורה נקנית אלא בחבורה. מפני שתוה"ק היא תורת חיים, שאינה מנהגת את ההולכים בה לחיי נזירות ומאיסה בעולם ובתענוגיו הטהורים, המרימים את המעלה האישית ומשמחים בלב. ע"כ יש בתכונתה הצורך לחיי חברה ורעות שהוא הדבר המביא לחיים מדיניים יפים ונאים וטבע קנין הרעות וחברת טובים וחכמים קבוע בתכונתם.

2) To withdraw into solitude, imagining that this leads to closeness with God, is foreign to the Torah's vision. Such a path runs so contrary to Judaism, that even the pursuit of Torah wisdom is not meant to be a solitary quest, but a journey we take together.

(Adapted from *Ein Eyah* vol. II, pp. 389-390)

אנרות הראיה רכט

מי יתן לי זרעות עולם, אחים חביבים, ואחבקכם באהבה. כעת קבלו נא ברצון את תודתי וברכתי בכל לבבי ונפשי. והנני בטוח, כי רוח ד' הטובה, אשר

(3)

An open letter to the moshavim of the Galilee, September 23, 1913
My beloved brothers, if only I had arms the size of the world, so that I could hug you all with love. (IR 2, p. 229)

פזמונים

4

5

עד דלא ידע

לך כנוס את כל היהודים (אסתר ד' ט"ז) : אמר רבא מיחייב איניש לבסומי בפורי'א עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. (מגילה ז')

בימי הפורים האלה, בשעות קשות הללו שיסורים מקיפים וממלאים את כלל ישראל הגוי כולו צרות רבות מבחוז, ויותר גדולה היא הצרה מפני הצרות הפנימיות שלנו, מפני שנשבת שלום הבית אצלנו, שלום בית ישראל. — נזכר נא את הימים הללו ומאורעותיהם כמו שהם כתובים לפנינו במגילת אסתר, אשר ברוח הקודש נאמרה. ורוח הקודש עומד הוא ממעל לכל חליפות העתים ומלמעלה שלכל שינויי התכסיסים של הדורות. והאמרה הנצחית של "לך כנוס את כל היהודים" היא מוכרחת להחיות אותנו עוד הפעם, ולרוממנו מכל שפלותינו. אבל בודאי כאן ישאל מי שידע לשאול, וגם מי שאינו יודע לשאול: היתכן, עכשו, אתה אומר "לך כנוס את כל היהודים"?

אמנם כל האומר ששקר בדה המן הרשע באמרו "ישנו עם אחד מפורד ומפורד"1 אינו אלא טועה. באמת מפורד ומפורד הוא העם האחד, אבל בכל זה עם אחד הוא. ושמה תאמר איך יתכן שיהיו שני הפכים בנושא אחד, עם אחד מצד אחד ומפורד ומפורד מצד השני. אל תחמה על החפץ. ישנם פלאים בעולם. והעם הזה שכל עמידתו בעולם מרופדת היא בפלאי פלאות, הוא מראה בהוייתו גם כן את הפלא הזה, ובמהותו העצמית הרי הוא עם אחד, למרות מה שהוא מפורד ומפורד.

הפעם מוכרחים להודות על שגיאותינו שאנו חושבים לתאר לנו את עצמנו, את מהותה של היהדות על פי המראה החיצון שלה, על פי הפומביות שהיא הזיבורית שלה. ומוזה בא הפחד שאנו מתפחדים מפני קלסתר פנינו אנו. ואנו דנים רק על אותו הצד של הפיזור והפירוד שלנו. וגם ההמנים של כל הזמנים שהם פוגעים בנו בארס שנאתם, וביחוד בזמן המעבר הזה, הם תופסים את הצד החלש לפי שהוא הצד הפומבי והידוע אבל דוקא על ידי מוזעזענו אלה נבא לחוש שיש לנו נפש כללית בלתי ידועה, נפש אומתית גדולה אשר אנחנו הסחנו את דעתנו ממנה, והיא מלאה עצמה ויש בה כח להעמידנו על רגלינו, לחדש את חיינו כימי עולם ולעמוד גם כן נגד כל מיני העמלקים החפצים כל כך לזנוב את נחשלינו.⁶

We must therefore admit our error in identifying the essence of Judaism with its surface appearance, its outer, baser side. For this self-image has made us fearful. We are conscious only of our dispersion and division. The Hamans of every generation, who strike at us with their poisonous hatred, particularly in this transition period, perceive our weak side, for it is visible and recognizable. But precisely through these tribulations we shall come to sense that we possess a previously unknown, collective soul, a great national spirit whose existence we have forgotten. It abounds with vitality and possesses sufficient power to renew our lives as of old

ומתוך כל הגואלים הפודים והאוהבים, ומתוך כל המשעבדים המוכרים והשונאים, מתוך כל מועצותיהם השונות, יושב בשמים ישחק, להעמיד לנו אור ישועה וגאולת עולמים, ומתוך המעמד של "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", תבא הכרה עליונה למצא את היהודי הבלתי ידוע שבתוכנו, ואח אל אח יתודע, ויד ליד תנתן, וקול גדול ישמע: קומו ונעלה ציון אל בית אלקינו, וכבימי מור והדס יאמר גם היום ישנו עם אחד מאוגד וגבוש עומד בחסנו, לבנות את כל הריסותיו מאוצרו הפנימי הסמוי מן העין אשר בו גנוזה היא הברכה של "לך כנוס את כל היהודים". ו"מחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", ונאמר לחיים, לחיים, ולחיים טובים "ולשלום" לכל ישראל, ואמרו אמן.

Amidst all the redeemers, emancipators, and friends, amidst all the subjugators and enemies and their various councils, He Who sits in the heavens laughs, bringing us the light of salvation and redemption of the worlds. From a condition of "until he cannot distinguish between 'cursed is Haman' and 'blessed is Mordechai'" comes the supernal inclination to find the unknown Jew within us. Brothers shall know one another and join hands, and a mighty voice will be heard: "Let us rise up and ascend to Zion, to the house of our Lord!" (Jer. 31:5). And, as was said in the days of Mordechai and Esther, it shall be said that there is one united nation, standing strong, which will rebuild its ruins through its hidden, internal repository in which the blessing of "Go, gather all the Jews" is concealed. "One is obligated to drink on Purim until he cannot distinguish between 'cursed is Haman' and 'blessed is Mordechai,'" and let us say, "L'chaim, l'chaim," to good life and peace for all of Israel, and all say, "Amen."

— ההיוב

לכביני בפוריא — יש בה מעין ריח ביסוב של מעלה האמורה בדרגותיו של משיה — והריחו ביראת ד' (ייעיה י"א ג) (עולה ראה ח"א ע"י תל"ג)

(1)

ישעיהו יא

ריח יהוה ריח חכמה ובינה ריח עצה וגבורה ריח דעת ויראת יהוה: (והריחו ביראת יהוה ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יזכיה)

(2)

משום שברקם של הרבה בעלי-חיים (ולפעמים גם של בני אדם). לשמבקשים לבחן חפץ מסים ולעמד על טיבו. מריחים אותו. ולא למראה עיניו ישפוט — לא יחרז את הדין לפי הפראה החיצוני. הנראה לעיניו. אלא יחקר את הדין ויבד לעמקו.

(3)

א"ר
"ק"א"

5) הַדַּסָּה — *Hadassah*. There is a difference of opinion among the Sages (*Meg. 13a*) whether *Hadassah* was her proper name and *Esther* was added later, or *vice-versa*. Both names are descriptive of her virtues. *Hadassah* is derived from the Hebrew word הַדַּס — 'myrtle'; *Esther* from אִסְתָּהַר — *Istahar* ['as beautiful as the moon' — (*Rashi*).] 'Just as the myrtle [הַדַּס] has a sweet smell but a bitter taste, so *Esther* was sweet to *Mordechai* but bitter to *Haman*' (*Midrash*).

14) מֹרְדֵכַי — *Mordechai*. Where is *Mordechai* alluded to in the Torah? — In the verse מִרְדְּרוֹר — *flowing myrrh* [*Exod. 30:22*] which the *Targum* renders as מִיָּרָא דְכִיָּא '*Mira Dachia*' [which both in spelling and sound resemble מֹרְדֵכַי — *Mordechai* — (*Chulin 139b*).] Just as myrrh is the foremost of spices, so *Mordechai* was the foremost of the righteous of his generation (*Midrash*).

יששכר

מאמרי חדש אדר, מאמר א, מהות החדש

בני

1) והנה תראה, כל החושים נזכרין אצל חטי אדם הראשון, כי כולן השתמשו שם בחטא, (בראשית ג ו) ותר"א האשה וכו' חוש הראיה ותק"ח מפריו חוש המישוש, ותאכ"ל חוש הטעם, וישמע"ו חוש השמע, אבל חוש הריח לא נזכר שם, והנה נראה מזה אשר חוש הריח לא נפגם,

ג' חטא' ס'

25 They sat to eat food; they raised their eyes and they saw, behold! — a caravan of Ishmaelites was coming from Gilead, and their camels were bearing spices,

ב הַבָּרָה וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מִים: וַיִּשְׁבוּ לֵאכֹל-לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אַרְחַת יִשְׁמַעֲאִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמֻלֵיהֶם נִשְׂאִים נִכְאֹת וּצְרִי נֹלֵט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִמָּה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אֶחָיו

and balsam, and birthwort — on their way to bring them down to Egypt.

Why did the verse publicize what their burden contained? — To make known the reward of the righteous. — For it is not the way of Arabs to carry anything but petroleum and resin whose odor is foul, and for this one, Joseph, it happened that spices were the cargo of the caravan, so that he should not be harmed by the foul odor.

127
H